



Keski-Satakunnan Osuusliike r.l.

Toiminta- ja tilikertomus

vuodelta

1945



KESKI-SATAKUNNAN
OSUUSLIIKE R.L.

TOIMINTA- JA TILIKERTOMUS

VUODELTA

1945

KESKI-SATAKUNNAN
OSUUSLIIKE R.L.

TOIMINTA JA TILIKERTOMUS

Oy. Kehityksen Kirjapaino, Pori, 1946.

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKE r.l.

TOIMINTA JA TILIKERTOMUS

VUODELTA

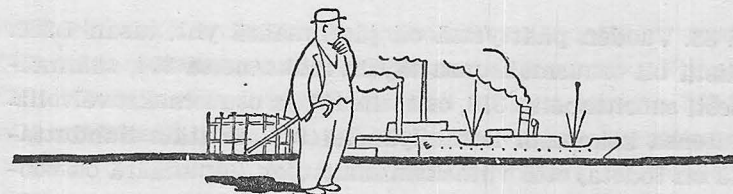
1 9 4 5

TALOUDELLINEN KEHITYS V. 1945.

Vuoden 1945 aikana toinen maailmansota vihdoin päättyi riehuttuaan lähes kuusi vuotta. Sota Saksaa vastaan päättyi näet toukokuussa ja Japanin sota elokuussa sen jälkeen, kun Neuvostoliittokin vähän aikaisemmin oli julistanut sodan Japanille. Sota jätti jälkeensä ennen näkemättömän hävityksen ja suuren puutteen varsinkin hävinneissä maissa. Tarmokkaaseen jälleenrakennustyöhön on joka tapauksessa ryhdytty syksyllä perustetun »Yhtyneet Kansakunnat«-järjestön johdolla.

Omassa maassamme vuosi 1945 kului edellisenä syksynä tehdyn välirauhan ja jälleenrakennustoiminnan merkeissä, jota kuitenkin raaka-aineiden ja elintarvikkeiden puute on huomattavasti vaikeuttanut. Neuvostoliitolle menevät sotakorvaukset voitiin ensimmäisenä korvausvuotena suorittaa kutakuinkin sopimuksen mukaisesti. Sen sijaan ns. vapaa vienti edistyi hitaasti ja valuutan saanti tuonnin rahoittamiseksi on ollut niukkaa. Tiukkaa säännöstelyä on yhä täytynyt ylläpitää sekä kulutuksessa että monilla tuotannon aloilla. Talouselämälle leimaa-antavana on ollut taistelu inflaatiota vastaan, joka tästä huolimatta on uhkaavasti kehittynyt. Tukkuhinnat ovat virallisen indek-

sin mukaan vuoden aikana nousseet 93 % ja elinkustannusindeksi 99 %. Maatalouden tuottoon on, kuten sotavuosinakin, vaikuttanut ulkolaisten lannoitteiden ja väkirehujen puute. Vuoden sato oli tosin jossakin määrin edullisempi kuin edellisenä vuotena, mutta se oli kuitenkin keskinkertaista heikompi. Karjanrehun puute ja osittain myös maanomistusoloissa tapahtuneet muutokset ovat aiheuttaneet supistumista meijerien toiminnassa. Sen sijaan metsätyöt ovat vuoden loppupuolella sujuneet tyydyttävästi. Vuoden alussa syntynyt palkkaliike johti yleiseen palkkainkorotukseen kaikissa palkkannauttijaryhmissä, korotuksen ollessa keskimäärin noin 100 %. Inflaation johdosta nousu ei kuitenkaan johtanut tarkoitettuun tulokseen. Vuoden talouspoliittisista kysymyksistä on erityisesti mainittava siirtoväen ja muiden sodasta kärsimään joutuneiden vahingonkorvausten järjestäminen. Kysymys hoidettiin lainsäädännön toimenpitein, jotka aiheuttivat maanomistusoloissa huomattavia muutoksia.



I. LIIKKEEMME TOIMINTA JA KEHITYS V. 1945.

Osuuskuntamme liiketoiminta kehittyi päätyyneenä toimikautena, edelleen jatkuneesta tavarapulasta ja liiketoiminnalle huomattavia häiriöitä aiheuttaneesta voimakkaasta inflatoorisesta kehityksestä huolimatta, erittäin suotuisasti. Varsinkin liikevaihto ja säästökassatalletukset lisääntyivät odotettua ripeämmin. Liiketoiminnassa saavutettiin myöskin varsin tyydyttävä taloudellinen tulos, joten liikkeemme vakavaraisuus jatkuvasti vahvistuu. Seuraavilla sivuilla tarkastelemme yksityiskohtaisemmin tapahtunutta kehitystä ja liiketuloksia päätyneeltä toimikaudelta.

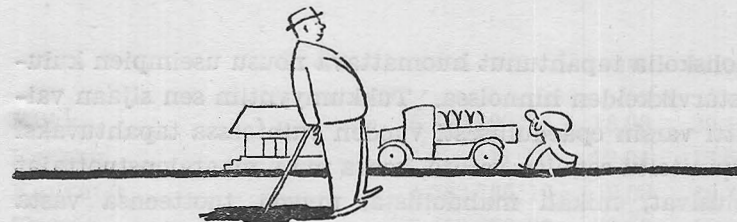


II. JÄSENISTÖ.

Tilivuoden alussa oli liikkeessämme jäseniä yht. 1.117. Vuoden kuluessa liittyi 102, erosi poismuuton kautta 10 ja kuoleman kautta 9 jäsentä, joten lopulliseksi lisäykseksi

jäi 83. Vuoden päättyessä oli jäsenmäärä yht. tasan 1.200. Näistä oli osuusmaksunsa täysin maksaneita 394, säännöllisesti suorittaneita 518, osittain 197 ja osuusmaksuvelvoituksensa kokonaan laiminlyöneitä 91. Erittäin ilahduttavaa on todeta, että viimeksimainittujen lukumäärä on vuoden kuluessa huomattavasti alentunut. Jäsenten ammattiryhmitys oli, vuoden aikana tapahtuneet muutokset huomioiden, seuraava:

	Miehiä	Naisia	Yht.
1. Tilallisia	95	24	119
2. Pienviljelijöitä ja torpp.	81	23	104
3. Maanviljelystyöväkeä	135	32	167
4. Virkamiehiä	5	2	7
5. Liikeapul. ja pikkuliikk.harj.	61	28	89
6. Teollisuustyöväkeä	442	140	582
7. Vapaiden ammatt. harj.	8	3	11
8. Muuta työväkeä	51	15	66
9. Muita	6	31	37
10. Ryhmäjäseniä			18
Yhteensä	902	298	1.200



III. LIIKETOIMINTA.

1. Toimipaikat.

Kertomusvuoden ajalla tehtäviksi suunnitellut liikkeen laajenemisesta johtuvat rakennusten uusimis- ja korjaustyöt jäivät suurimmaksi osaksi suorittamatta rakennusvaikeuksien vuoksi. Uusia toimipaikkoja avattiin ainoastaan Tyrvälle, jotka molemmat, ruokala sekä myymälä, toimivat liikkeen kalustamissa vuokrahuoneustoissa. Tyrvälle perustettu ruokala onkin liikevaihdon suhteen täysin ylittänyt ennakkolaskelmat, sivuuttaen reippaasti aikaisemmin perustetun Karkun ruokalan, kuten myyntitilastosta käy selville. Vuoden lopulla aloitetut Kallialan myymälän uusimistyöt siirtyivät suurelta osalta seuraavaan vuoteen. Kertomusvuoden lopussa oli osuuskunnalla toiminnassa 13 sekatavaramyymälää, 3 jakamo, 2 ruokalaa, 1 kahvila, leipomo, maatalous- ja lihavarasto eli yhteensä 22 toimipaikkaa, jotka sijaitsevat 5 eri kunnan alueella.

2. Liikevaihto.

Jo muutamia vuosia tasaisesti jatkunut noususuunta liikevaihtomme kehityksessä ylitti kertomusvuonna kaikki ennakkolaskelmat, varsinkin myymälöiden kohdalla. Myynnin kehittymiseen vaikutti huomattavasti vuoden loppu-

puoliskolla tapahtunut huomattava nousu useimpien kulutustarvikkeiden hinnoissa. Tukkumyyntiin sen sijaan vaikutti varsin epäedullisesti vuoden vaihteessa tapahtuvaksi suunniteltu setelien vaihto, koska m.m. maataloustuottajat halusivat, mikäli mahdollista, myydä tuotteensa vasta uusilla seteleillä, joten monien viljaerien hankinta siirtyi tästä syystä seuraavan vuoden puolelle. Eri toimipaikoista saavutti Kiikoinen parhaimman nousuprosentin ja Sääkskoski valtasi reippaasti toisen tilan. Edellisinä vuosina taka-alalla pysytellyt Kiimajärvi on kiivennyt kolmanneksi. Koko liikevaihto muodostuikin huippuennätykseksi osuuskuntamme historiassa, ollen yhteensä 33.453.289:37 markkaa, jossa lisäystä edelliseen vuoteen on yli 13 miljoonaa eli 64,8 %, jakautuen eri kuukausien osalle seuraavasti:

			+ lisäys	
			— vähennys	
Tammikuu	1.342.745:73	+	329.024:83	32,46 %
Helmikuu	1.651.042:58	+	470.443:52	39,85 »
Maaliskuu	1.863.974:29	+	521.205:23	38,32 »
Huhtikuu	2.047.609:25	+	456.988:57	28,73 »
Toukokuu	2.338.861:80	+	729.205:02	45,30 »
Kesäkuu	3.063.717:05	+	1.254.659:05	69,05 »
Heinäkuu	2.365.644:95	+	722.206:83	43,94 »
Elokuu	2.629.825:83	+	886.350:80	50,84 »
Syyskuu	3.851.464:43	+	2.077.944:27	117,16 »
Lokakuu	4.003.815:40	+	2.250.129:92	128,31 »
Marraskuu	3.707.976:22	+	1.873.090:10	102,08 »
Joulukuu	4.586.611:84	+	1.582.266:84	52,67 »
Yhteensä	33.453.289:37	+	13.153.514:98	64,80 %

Myynti jakaantuu toimialueemme eri kuntien osalle seuraavasti: (Ohessa vertailun vuoksi myöskin edellisen vuoden myynti prosenteissa.)

		V. 1945	V. 1944
		%	%
Kiikka	6.350.597:05	18,98	20,44
Karkku	4.026.111:20	12,04	13,54
Kauvatsa	6.382.786:10	19,08	19,34
Tyrvää	7.453.056:25	22,28	19,95
Kiikoinen	2.240.895:80	6,70	5,13
Tukkumyynti	6.999.842:97	20,92	21,60
mk	33.453.289:37	100,00	100,00

Toimipaikoittain muodostui liikevaihto seuraavaksi:

		+ lisäys	
		— vähennys	
Kiikka	4.477.753:40	+	1.477.027:05 49,22 %
Kiimajärvi	640.199:05	+	277.411:30 76,47 »
Kauvatsa	2.822.386:90	+	822.765:75 41,50 »
Illo	1.232.644:60	+	440.199:10 55,55 »
Karkku	2.687.799:—	+	802.461:50 42,56 »
Tyrvää	3.502.996:85	+	1.212.795:95 52,95 »
Sääkskoski	1.500.774:35	+	766.770:75 104,46 »
Kiikoinen	1.687.108:55	+	919.244:40 119,71 »
Yttilä	2.059.624:85	+	857.473:45 71,33 »
Roismala	1.224.907:60	+	431.024:55 54,29 »
Nuupala	754.980:65	+	216.419:50 40,80 »
Heinoo	337.985:—	+	86.717:75 34,51 »
Iso-Illo	578.431:—	+	578.431:— 100,00 »
Karkun ruokala ..	1.000.327:20	+	387.854:75 63,33 »
Tyrvään ruok. ..	1.391.740:15	+	1.391.740:15 100,00 »
Kahvila	553.787:25	+	281.563:25 103,43 »
Maatal.varasto ..	4.925.379:76		
Lihavarasto	698.928:76		
		+	2.188.614:78 60,00 »
Keskusv. tukk.m.	1.375.534:45		
Yhteensä mk	33.453.289:37	+	13.153.514:98 64,80 %

Liikehaaroittain oli myynti:

			+ lisäys	
Myymälät		23.507.591:80	+	8.903.742:05 60,97 %
Ravitsemisliikk.	..	2.945.842:97	+	2.061.158:15 232,98 »
Tukkumyynti		6.999.842:97	+	2.188.614:78 45,49 »
Yhteensä mk		33.453.289:37	+	13.153.514:98 64,80 %

3. Leipomo.

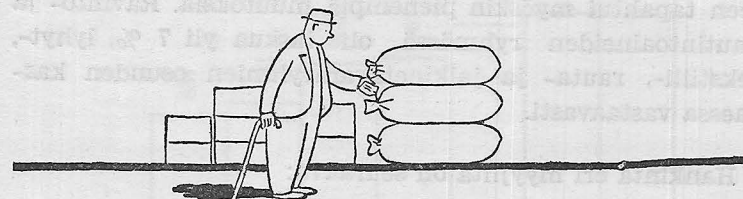
Leipomon leivän valmistus oli tilikauden aikana nettohinnoin 1.172.153:10 markkaa, jossa lisäystä edelliseen vuoteen on 96.723:65, siitä huolimatta, vaikka sotilasleivän valmistus, joka edellisenä toimikautena muodosti huomattavan osan leipomomme tuotannosta, on kokonaan loppunut. Valmistus käsitti etupäässä ruisleipää. Tosin n.s. korvikeleivosten valmistus on huomattavasti kasvanut edellisestä vuodesta, kuten alempana olevista tuotantnumeroista käy selville. Eri leipälaatuojen tuotantosuhde oli seuraavaa:

		V. 1945	V. 1944
Ruisleipää		84.684,5 kg 67,98 %	88,00 %
Vehnäleipää		9.818,5 » 11,18 »	8,44 »
Korvikeleivoksia		215.366 kpl 20,84 »	3,56 »
Yhteensä		95.149 kg 100,00 %	100,00 %

Tuotanto eri kuukausina oli seuraava:

			+ lisäys	
			- vähennys	
Tammikuu		60.080:50	+	12.279:40 25,69 %
Helmikuu		61.217:40	+	2.020:25 3,41 »
Maaliskuu		64.415:95	—	33.296:10 33,30 »
Huhtikuu		58.473:60	—	26.331:05 30,87 »
Toukokuu		81.307:30	—	9.694:— 10,65 »
Kesäkuu		82.714:—	—	11.619:40 12,32 »

Heinäkuu		79.317:80	—	35.727:95 31,06 %
Elokuu		160.466:65	+	35.469:— 22,10 »
Syyskuu		147.868:35	+	30.435:— 20,58 »
Lokakuu		129.429:95	+	41.103:95 31,76 »
Marraskuu		130.638:80	+	64.164:35 49,11 »
Joulukuu		115.722:80	+	27.920:20 24,13 »
Yhteensä		1.172.153:10	+	96.723:65 8,99 %



IV. TAVARAIN HANKINTA.

1. Markkina-tilanne.

Rauhan tilaan siirtymisestä huolimatta on eri tarvikkeiden saanti jatkuvasti vaikeutunut. Varsinkin jalkineita ja tekstiilitavaroita on, korvikekenkiä lukuunottamatta, ollut vain erittäin niukasti saatavissa. Elintarvikkeita sen sijaan on alueellamme riittänyt jatkuvasti säännöstelyyn jakeluun, vaikka lihansaanti on tosin ollut huomattavasti heikompaa kuin edellisenä toimikautena. Maataloustuoteostoista viljan hankinta supistui huomattavasti edellä mainitsemamme setelinvaihto-puuhun takia. Paperitavarojen osuus hankinnoissa on sen sijaan jatkuvasti kasvanut, koska paperista on alettu valmistaa mitä erilaisimpia korviketuotteita.

2. Hankinta.

Viljan hankinnan pienentymisestä johtuen käteisostojen osuus, joka edellisenä vuonna oli 43 % kaikista ostoista, laski jälleen 4 %, erotuksen johtuessa suurimmaksi osaksi yksityisten tavarahan hankkijain hyväksi, koska OTK:n kautta ei kaikkia kysyttyjä tarvikkeita ole ollut riittävästi saatavissa. Pääosa kaikista ostoista on kuitenkin tehty OTK:n välityksellä, ostojen määrän hieman kohotessa edellisestä vuodesta. Eri tavararyhmien hankinnan suhteen tapahtui myöskin pienempiä muutoksia. Ravinto- ja nautintoaineiden ryhmässä oli laskua yli 7 %, lyhyt-, tekstiili-, rauta- ja jalkein tavararyhmien osuuden kasvassa vastaavasti.

Hankinta eri myyjiltä oli seuraava:

		V. 1945	V. 1944
OTK:lta	12.711.018:43	43,68 %	42,17 %
KK:lta	172.468:35	0,59 »	0,80 »
KK:n jäsen Osk.	132.741:25	0,46 »	0,64 »
Yksityisiltä	4.655.138:70	16,00 »	13,12 »
Käteistostot	11.425.978:89	39,27 »	43,07 »
Yhteensä mk	29.097.345:62	100,00 %	100,00 %

Tavararyhmittäin jakautui hankinta seuraavasti:

		V. 1945	V. 1944
Ravinto- ja naut.ain. ..	19.736.219:35	67,83 %	75,21 %
Taloustavarat	994.517:84	3,42 »	3,90 »
Lyhyttavarat	1.424.909:10	4,90 »	5,52 »
Rautateoks. ja rakenn.	3.968.477:24	13,63 »	11,14 »
Tekstiili ja teoll. t.	1.628.286:33	5,60 »	3,68 »
Jalk., nah. ja nahk.valm.	1.344.935:76	4,62 »	2,60 »
Yhteensä mk	29.097.345:62	100,00 %	100,00 %

3. Maataloustuote ja tarvikekauppa.

Maataloustuotteiden hankinta kasvoi tosin markkamääräisesti huomattavasti edellisestä vuodesta, mutta tämä johtui suurelta osalta hintojen kohoamisesta. Varsinkin viljaostojen kilomäärät alenivat sen sijaan huomattavasti. Maataloustuotteita ostettiin suoraan tuottajilta yhteensä 11.425.978:89 markan arvosta, josta paikalliskulutukseen myytiin omilla toimipaikoissa 4.750.026:46, joten pois toimitettujen ostoerien määrä lisääntyi sekä kilottä markkamääriltään edelliseen vuoteen verraten. Valtion Viljavaraston asiamiesliikkeenä hankittiin viljaa yhteensä 510.010 kg. Jauhatusmääräyksillä ja ostoluvilla otettiin erilaatuista viljaa omaan käyttöön 441.891 kg. Myytiin siemeneksi 29.772 » Toimitettiin kulutuskeskuksiin 318.501 » Varastossa 31. 12. —45 150.332 »

Yhteensä 940.496 kg.

Viljan käyttö omilla toimipaikoissa lisääntyi jonkun verran edellisestä vuodesta, koska vuoden 1944 lopussa jäi viljaa varastoon huomattavasti enemmän kuin mitä oli varastossa 31. 12. —45.

Eri viljalaatujen osalle jakaantui hankinta seuraavasti:

	V. 1945	V. 1944
Ruista	156.636 kg.	217.958 kg.
Vehnää	103.595 »	157.466 »
Ohraa	135.746 »	313.650 »
Herneitä	20.241 »	43.334 »
Kauraa	148.792 »	266.386 »
Yhteensä	570.010 kg.	998.794 kg.

Maataloustarvikkeiden hankinta ei saantivaikeuksista johtuen kehittynyt myöskään odotusten mukaisesti ja

väkilannoitekaupan kohdalla esiintyi hankintanumeroissa huomattavaa laskuakin. Ainoastaan väkirehujen ja siementavarain myynti kohosi edellisestä vuodesta. Eri tarvikkeita välitettiin seuraavat määrät:

	V. 1945	V. 1944
Maatalouskoneita ja osia	458.867:70	434.547:43
Väkilannoitteita	109.855:55	231.493:29
Väkirehuja	334.751:45	272.193:20
Siementavaroita	234.052:25	191.174:—
<u>Yhteensä</u>	<u>1.137.526:95</u>	<u>1.129.407:92</u>



V. SÄÄSTÖKASSALIIKE.

1. Talletuskannan kehitys.

Säästökassamme talletuskannan kehitys ylitti tilivuoden aikana rohkeimmatkin toiveet. Suurin lisäys tuli, kuten edellisenäkin vuonna, marras-joulukuun osalle. Kolme-miljoonaa sivuutettiin reippaasti ja vähältä piti, ettei neljäskin tullut ylitetyksi. Kehitys käy lähemmin selville seuraavasta:

Talletukset 1. 1. —45	2.104.465:36
Talletettu 549 erässä	2.428.201:—
Nostettu 147 erässä	735.826:47
lisäys	1.692.374:53
Korkoja liitetty pääomaan	103.952:28
Talletuskanta 31. 12. —45	1.796.326:81
	<u>3.900.792:17</u>
Vastakirjoja käytössä 1. 1. —45	590 kpl.
Vastakirjoja avattu	102
Vastakirjoja lopetettu	20 82 »
<u>Käytännössä 31. 12. —45 yhteensä</u>	<u>672 kpl.</u>

Säästökassan tarkastuksia suorittivat: OTK:n määräämänä tarkastaja Tapio Silvo kerran, 18—19 päivinä syyskuuta ja paikalliset tarkastajat 3 kertaa.



VI. KIINTEISTÖT JA KALUSTOT.

1. Kiinteistöt.

Rakennusvaikeuksista johtuen ei kertomusvuodeksi suunnitelluista rakennuslaajennuksista ja korjauksista voitu suorittaa kuin aivan välttämättömät pienemmät korjaustyöt. Pääliikkeen kellariin laitettiin viemäri ja leipomon sekä läheisen varastorakennuksen katon huopapeite uusittiin ja tervattiin. Kallialan myymälätalon uusimistyöt pantiin myöskin alulle, mutta suurin osa niistä siirtyi kumminkin seuraavaan vuoteen. Kiinteistökorjauksiin ja hankintoihin käytettiin yhteensä 549.332:80 markkaa. Kiinteistöjen arvosta poistettiin tilinpäätöksessä 42.871:50, jäänä niiden kirjanpitoarvoksi yhteensä 1.858.500:— markkaa. Toimipaikoistamme sijaitsee 9 omassa ja 8 vuokrakiinteistössä. Osuuskuntamme omistaa seuraavat kiinteistöt:

Keskustoimitalo ja varastot Kiikan kirkolla,
Asema- ja viljavarasto Kiikan asemalla,
Myymälä varastoineen Kiimajärvellä,
Myymälä varastoineen Illossa,
Myymälä varastoineen ja asemavarasto Kouvatsan as.,
Asemavarasto Karkun asemalla,
Leipomo ja varasto Tyrvään asemalla,

Liiketalo ja varastot Sääkskoskella,
Varastorakennus ja kellari Yttilässä,
Liiketalo ja varastorakennus Roismalassa sekä
Liiketontit Stormissa, Lievikoskella, Kilpijoella ja Tyr-
vällä.

2. Kalustot.

Kalustonhankinnoista oli kertomusvuoden aikana huomattavin kuorma-auton osto ja entisen täyskorjaus, joihin käytettiin 284.391:— markkaa, sekä toukokuussa avatun Ison-Ilon myymälän kaluston hankinta 74.788:50. Myöskin päätoimipaikalle ostettiin erilaisia kalusteita yhteensä 68.472:50 arvosta. Kalustoista poistettiin tilinpäätöksessä 100.968:75, jäänä kalustojen yhteisarvoksi edellämainittujen poistojen jälkeen 904.201:— markkaa.



VII. VAKUUTUKSET JA HUOLTOTOIMINTA.

1. Jäsenten hautausvakuutus.

Kaikki hautausvakuutusehdot täyttäneet osuuskuntamme jäsenet on liike hautausvakuuttanut 1.000:— markasta. Vakuutusehdot täyttäneitä oli vuoden päättyessä yhteensä 437. Hautausvakuutussumma suoritettiin seuraavien, kertomusvuoden aikana poismenneiden jäsenten omaisille:

Kallio, Matti, Kiikka
Lepistö, Frans Olavi, Kiikka
Koskinen, Velkko, Kauvatsa
Pajusaari, Eero, Tyrvää
Jaakkola, Jalmari, Kauvatsa

2. Kumminlahjat.

Huomaavaisuuden osoituksena jäsenperheidemme pienimpiä kohtaan on kertomusvuonnakin kumminlahjana annettu vastasyntyneille 100:—markan säästökassatalletus nuoren kansalaisen vastaisten säästöjen pohjaksi. Säämisen ehtona on, että jäsen on samalla hautausvakuutettu. Kumminlahjoja jaettiin 28 lapselle yhteensä 2.800:—.

3. Henkilökunnan huolto.

Ne liikkeemme toimihenkilöt, jotka ovat olleet liikkeen palveluksessa vähintään 3 vuotta ja ikä palvelukseen saa-

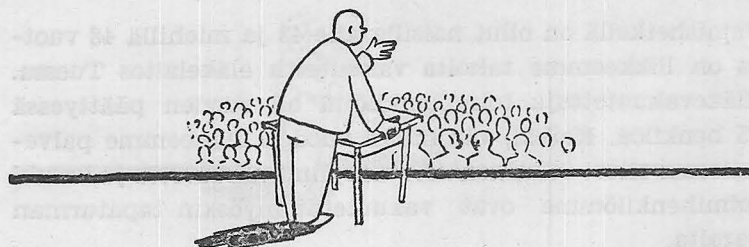
pumishetkellä on ollut naisilla alle 43 ja miehillä 48 vuotta on liikkeemme taholta vakuutettu eläkelaitos Tuessa. Eläkevakuutettuja toimihenkilöitä oli vuoden päättyessä 15 henkilöä. Kaikki, vähintään vuoden liikkeemme palveluksessa olleet toimihenkilöt on ryhmävakuutettu ja kaikki toimihenkilömme ovat vakuutetut myöskin tapaturman varalta.

4. Palovakuutukset.

Osuuskunnan hallussa oleva omaisuus, kuten kiinteistöt, kalustot ja tavaravarastot ovat palovakuutetut täydestä arvostaan Palokansassa. Vuoden puolivälissä hintatasossa tapahtuneen runsaan nousun vuoksi koroitettiin kiinteistöjen ja kalustojen palovakuutusarvoja vastaavasti.

5. Liikennevakuutukset.

Liikkeen omistamat kuorma-autot ovat myöskin vakuutetut liikennevahinkojen varalta. Tämänluontoisia vahinkoja ei ole sattunut kertomusvuoden aikana.



VIII. VALISTUS- JA KASVATUSTOIMINTA.

1. Osuustoiminnalliset julkaisut.

Osuustoiminnallinen perhelukemisto Kuluttajain Lehti on aikaisempaa hyvää tapaa noudattaen tilattu edelleenkin ilmaiseksi kaikille liikkeemme jäsenille. Osuusliike lehti hallintoneuvostolle ja johtokunnalle sekä Työtoveri kaikille toimihenkilöille.

2. Valistusjuhlat.

Toukokuussa toimeenpantiin 7 valistusjuhlaa eri toimipaikkojemme alueella. Juhliin onnistuttiin hankkimaan mielenkiintoinen ohjelma ja onnistuivat ne olosuhteisiin katsoen ernomaisesti. Kuulijoita oli yhteensä 1.860 henkeä. Osuustoimintakysymysten pääselittäjänä oli juhlissamme KK:n matkapuhuja Rudolf Lahti.

3. Naiset Mukaan toiminta.

N.M.-toiminta on muiden toimipaikkojemme alueella ollut edelleenkin varsin heikkoa, paitsi Karkussa, jossa si-

käläinen reipas toimikunta on järjestänyt ahkerasti illanviettoja perhepiireissä ja toimeenpannut kerran reippaat juhlatkin. Kaikki N.M.-toimikunnat järjestivät kukin alueellaan kevättalvella karsintahiihdot myymäläalueensa nuorimmille. Pääkilpailu tapahtui sitten Karkussa, jossa varsinkin Kiikan tytöt ja pojat kunnostautuivat. Eri N.M.-toimikuntiin ovat kuuluneet seuraavat:

Kiikka: Saara Korpela, Irma Oksa, Elma Tähtinen, Hilja Laitinen, Elli Kaski ja Toivo Kosonen.

Tyrvää: Martta Joensuu, Saima Koivumäki, Rakel Salonen, Elsa Kivelä ja Esteri Salonen.

Karkku: Siiri Ojansivu, Ida Lilja, Bertta Antila, Martta Parviainen, Lyyli Leino ja Uno Parviainen.

Kauvatsa: Aili Tasku, Eva Lehtinen, Selma Heinonen, Tyyne Heino ja Armas Lehtinen.

Kiikoinen: Maire Koivuranta, Anna Lehtinen, Anni Lehtonen, Jenny Yli-Nokari, Kerttu Visanen ja Heikki Koivuranta.

4. Henkilökunnan kasvatustoiminta.

Kertomusvuoden aikana aloitti tai jatkoi opiskelua KK:n kirjeellisillä kursseilla yhteensä 20 toimihenkilöä. Näistä suoritti I. kirjeellistä kurssia 12, kolmatta 1 ja neljättä 7 toimihenkilöä. Liikkeen myymäläin tarkastaja osallistui myöskin loka-marraskuussa KK:n osuuskauppakoulussa järjestetyille myymäläintarkastajain kursseille. Keväällä ja syksyllä järjestettiin neuvottelutilaisuudet vastuunalaisille toimihenkilöille. Useat toimihenkilöt osallistuivat myöskin Hämeen-Satakunnan Osuuskauppaliiton Tampereella ja Porissa järjestämille opastuskursseille.



IX. HALLINTO JA HOITO.

1. Jäsenten edustajisto.

Koko poikkeuksellisen ajan toimessa ollut edustajisto jatkoi työskentelyään kertomusvuoden loppuun asti. Marraskuussa toimitetuissa edustajiston vaaleissa tosin valittiin uusi edustajisto, mutta sen sääntömääräinen toimikausi alkaa vasta seuraavan vuoden alusta lukien, joten edustajiston kokoonpano oli kertomusvuonna edelleenkin seuraava:

Jyränoja, Eino, Kiikka
Vuori, Väinö, Kiikka
Tucminen, Hugo, Kiikka
Ruusunen, Niilo, Kiikka
Salminen, Oskari, Kiikka
Leino, Kalle, Kiikka
Heinänen, Eero, Kiikka
Virtanen, Kalle, Kiikka
Viitanen, Sulo, Kiikka
Välimäki, Kalle, Kiikka
Välimaa, Oskari, Kiikka
Jokinen, Kalle, Karkku
Lehtinen, Kalle, Karkku
Kröpi, Vilho, Kauvatsa
Salmela, Frans, Kauvatsa

Heino, Haartti, Kauvatsa
Suhonen, Frans, Kauvatsa
Heinonen, Selma, Kauvatsa
Kotiranta, Reino, Kauvatsa
Virtanen, Lauri, Kauvatsa
Haanpää, Frans, Kauvatsa
Koskinen, Veikko, Kauvatsa
Kärki, Kalle, Kauvatsa
Mäkelä, Hannes, Tyrvää
Ojala, Väinö, Tyrvää
Ojala, Vilho, Tyrvää
Salonen, Esteri, Tyrvää
Jalonen, Väinö, Tyrvää
Nokari, Lauri, Tyrvää

Edustajisto on tilikauden aikana kokoontunut kahteen sääntömääräiseen kokoukseen, joissa on käsitelty yhteensä 32 asiaa.

2. Hallintoneuvosto.

Hallintoneuvostoon ovat edustajiston valitsemina kuuluneet edelleen seuraavat osuuskuntamme jäsenet:

Jyränoja, Eino, Kiikka	Jalonen, Väinö, Tyrvää
Ruusunen, Niilo, Kiikka	Ojala, Väinö, Tyrvää
Salminen, Oskari, Kiikka	Jokinen, Kalle, Karkku
Kröpi, Vilho, Kauvatsa	Nokari, Lauri, Kiikainen
Salmela, Frans, Kauvatsa	

Puheenjohtajana on toiminut pitkäaikainen puheenjohtaja Vilho Kröpi, varapuheenjohtajana Niilo Ruusunen ja sihteerinä Hannes Laitinen. Tilikauden aikana pidettiin 3 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 34 asiaa.

3. Johtokunta

Johtokuntaan ovat kuuluneet: Tuure Tähtinen puheenjohtajana sekä jäsenenä Kalle Lehtinen ja Oskari Välimaa. Sihteerinä on toiminut Hannes Laitinen. Johtokunta on pitänyt 15 kokousta, käsitellen yhteensä 136 asiaa. Hallintoneuvoston puheenjohtaja Vilho Kröpi on myöskin osallistunut johtokunnan kokouksiin.

4. Myymäläneuvostot.

Myymäläneuvostojen toiminta vilkastui kertomusvuoden aikana hiukan edellisestä vuodesta, mutta myymälöiden n:o 4, 6, 11 ja 13 neuvostot eivät ole vieläakaan jaksaneet kiinnittää riittävää huomiota liikkeemme toimintaan.

koska kokousten luku on jäänyt perin vähäiseksi. Ainoastaan 2 toimipaikkaa on pitänyt kaikki säännölliset kuukausikokouksensa ja laatinut toimintaselostuksen työskentelystään kertomusvuoden ajalta. Myymäläneuvostojen kokousten lukumäärä oli yhteensä 64. Eri myymäläneuvostoihin ovat vuoden aikana kuuluneet seuraavat osuuskuntamme jäsenet:

Myymälä N:o 1. Eino Jyränoja, Niilo Ruusunen, Sulo Viitanen, Hugo Korpela ja Kalle Korpela.

Myymälä N:o 2. Oskari Salminen, Otto Lammi ja Jaakko Pajunen.

Myymälä N:o 3. Heikki Tasku, Vilho Seppälä, Väinö Kallio, Haartti Heino ja Selma Heinonen.

Myymälä N:o 4. Eero Heinänen, Kalle Välimäki ja Heikki Aalto.

Myymälä N:o 5 ja ruokala. Kalle Jokinen, Kalle Lehtinen, Siiri Ojansivu, Fanny Virtanen ja Arvid Leino.

Myymälä N:o 6 ja ruokala. Väinö Ojala, Lauri Välimaa ja Yrjö Lastunen.

Myymälä N:o 7. Frans Salmela, V. Mäkinen, Kalle Kärki ja O. Nieminen.

Myymälä N:o 8 ja kahvila. Lauri Nckari, Kerttu Visanen, Saima Lehtonen ja Lauri Hohkala.

Myymälä N:o 9. Vilho Kröpi, Otto Tasku, Otto Rantanen ja V. Suhonen.

Myymälä N:o 10. Väinö Jalonen, Feeliks Nurminen ja Artturi Tamminen.

Myymälä N:o 11. Tatu Pohja, Atte Tainio ja Saima Koivumäki.

Myymälä N:o 13. Timo Aaltonen, Unto Kelkka ja Toivo Nieminen.

Kussakin myymäläneuvostossa on ensinmainittu toiminut aina puheenjohtajana.

5. Myymäläin tarkastustoiminta.

Tarkastusinventaarioita suoritettiin eri toimipaikoissa yhteensä 8. Muita perinpohjaisempia myymäläintarkastuksia, joissa täytettiin tarkastuspöytäkirja oli 16. Kuponkitarkastuksia y.m. käyntejä yhteensä 47.

6. Aluekokoukset.

Aluekokouksia pidettiin sekä syksyllä että keväällä eri toimipaikkojen alueella ja käsiteltiin niissä edustajiston kokouksessa esille tulevia sekä paikallisia myymälöiden työskentelyä koskevia asioita.

7. Liiketoiminnan tarkkailu.

Hallintoneuvoston valitsemina kassan ja säästökassan tarkkailijoina on toiminut Oskari Välimaa, Niilo Ruusunen ja Eino Jyränoja, suorittaen yhteensä 8 tarkastusta.

8. Tilientarkastus.

Tilivuoden varsinaisen tilien tarkastuksen suorittivat helmikuun 28 ja maaliskuun 1 p:nä KK:n määräämät T. J. Puumalainen ja Eino Haapala sekä edustajiston määrääminä tarkastajina Hugo Tuominen ja Eino Kaski.

9. Edustus.

Keskusjärjestöjen kokouksissa ovat osuuskuntaa edustaneet seuraavat henkilöt: KK:n kokouksissa Oskari Välimaa ja Frans Salmela, OTK:n kokouksissa: Frans Salmela ja Oskari Välimaa. Henki- ja Palokansan kokouksissa: Frans Salmela ja Oskari Välimaa. Eläkekassa Tuen kokouksissa: Frans Salmela ja Oskari Välimaa, sekä Hämeen-Satakunnan Osuuskauppaliiton kokouksissa Oskari Välimaa ja Frans Salmela. Ensimmäinen aina äänivaltainen edustajana ja toinen varalla.



X. HENKILÖKUNTA.

Henkilökunnssa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut huomattavampia muutoksia. Maatalousosastomme hoitaja Eino Laakkonen siirtyi kesäkuussa valtion valvelukseen ja hänen tilalleen samaan toimeen kiinnitettiin maatalousteknikko Erkki Tuomi Kauvatsalta. Uusina toimihenkilöinä otettiin osuuskunnan palvelukseen edellisen lisäksi vielä kirjanpitäjä Sylvi Jokinen Köyliön Osuuskaupasta, emännöitsijä Anni Remes Kemin Osuuskaupasta ja myymälänhoitaja Raikas Vilhunen Jyväskylästä. Eri toimialoille jakautui henkilökunta seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Konttorissa	2	3	5
Myymälöissä	8	23	31
Keskusvarastossa	2	1	3
Ruokaloissa	—	17	17
Kahvilassa	1	2	3
Leipomossa	2	3	5
Maatalousosastolla	2	—	2
Lihavarastolla	1	—	1
Kuljetukset	4	—	4
Yhteensä	22	49	71

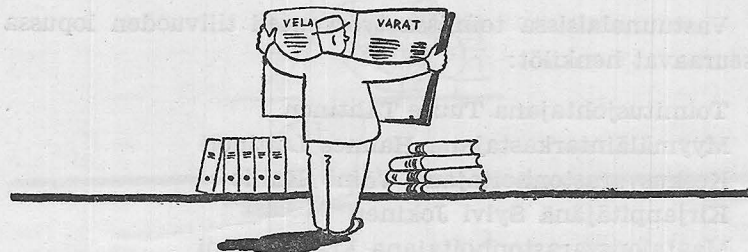
Vastuunalaisissa toimissa työskenteli tilivuoden lopussa seuraavat henkilöt:

Toimitusjohtajana Tuure Tähtinen
 Myymäläintarkastajana Hannes Laitinen
 Keskusvarastonhoitajana Väinö Kallio
 Kirjanpitäjänä Sylvi Jokinen
 Maatalousvarastonhoitajana Erkki Tuomi
 Leipurimestarina Erkki Södersund
 Lihavarastonhoitajana Otto Vallin
 Myymälä N:o 1 hoitajana Toivo Kosonen
 » » 2 » Elsa Pajunen
 » » 3 » Armas Lehtinen
 » » 4 » Toivo Vuorinen
 » » 5 » Uno Parviainen
 » » 6 » Elsa Kivelä
 » » 7 » Kalle Leino
 » » 8 » Heikki Koivuranta
 » » 9 » Yrjö Järvinen
 » » 10 » Esteri Pohja
 » » 11 » Bertta Lindholm
 » » 12 » Impi Ranta
 » » 13 » Raikas Vilhunen

Ruokala 1 hoitajana Enni Pesonen

Ruokala 2 hoitajana Anni Remes

Kahvilan hoitajana Elsa Jalonen



XI. LIIKETULOKSET JA TALOUDELLINEN ASEMA.

Huolimatta palkka- ja hintatason liiketoiminnalle epäedullisesta kehityksestä muodostui liikkeemme taloudellinen tulos, reippaasti kohonneen liikevaihdon ja ruokaloiden ansiosta, odotettua paremmaksi. Bruttoylijäämä kohosi hiukan edellisestä vuodesta, mutta kulut lisääntyivät myöskin vastaavasti, etupäässä palkkatason huomattavan nousun ja valtioverojen kohoamisen takia. Erilaatuisia veroja maksettiin seuraavat erät:

Valtiolle:

Tuloveroa	101.263:—	
Omaisuusveroa	93.595:—	
Suhdanneveroa	61.920:—	
Ylim. varall. vero	65.270:25	322.048:25
Kunnallisveroa		35.882:50
Kirkollisveroa		6.982:—
Yhteensä	364.912:75	

Ylijäämä ennen poistoja oli 593.237:38 markkaa ja lain sallimat poistot huomioituina 449.392:13, eli 1,34 %.

Tulojen ja menojen kehitys prosentteissa käy lähemmin selville seuraavasta:

Tulot:

	V. 1945	V. 1944
Myynnistä	10,88 %	8,31 %
Tuotannosta	1,42 »	1,76 »
Kassa-alennukset	0,20 »	0,17 »
Vuosialennukset	0,66 »	1,22 »
OTK:n ylijäämä palautus	0,18 »	0,14 »
Yhteensä	13,34 %	11,60 %

Menot:

	V. 1945	V. 1944
Palkat	5,96 %	3,70 %
Yleiskustannukset	3,79 »	3,49 »
Korot	0,63 »	0,82 »
Verot	1,07 »	0,73 »
Kiinteistökustannukset	0,12 »	0,01 »
Poistot	0,43 »	1,17 »
Ylijäämä	1,34 »	1,68 »
Yhteensä	13,34 %	11,60 %

XII. OMAISUUS-**Varat:**

Rahaa kassassa	110.896:43
Rahaa pankissa	302:70
Rahaa juoksevilla tilillä	10.689:60
Rahaa postisiirtotilillä	854.005:25
Tukipalkkiosaavia	71.039:40
Tavaravarastot	6.244.886:95
Kiinteistöt	1.858.500:—
Kalustot	904.201:—
Arvopaperit	546.212:—
	<u>mk 10.600.733:33</u>

XIII. TULOS-**Tulot:**

Tulot myynnistä	3.639.740:85
Tulot tuotannosta	474.753:35
Kassa-alennukset	68.472:63
Vuosialennukset	220.754:71
OTK:n ylijäämän palautus	59.314:—
	<u>mk 4.463.035:54</u>

TASE 31. 12. 1945.**Menot:**

Maksamaton liikevaihtovero	422.498:—
Tilivelat	1.692.038:60
Shekkitili	1.152.972:95
Kiinnelaina	1.265.000:—
Säästökassa	3.900.792:17
Osuuspääoma	241.813:15
Rahastot	1.476.226:33
Ylijäämä	449.392:13
	<u>mk 10.600.733:33</u>

TASE 31. 12. 1945.**Menot:**

Palkat	1.995.370:20
Yleiskustannukset	1.255.942:30
Kiinteistökustannukset	41.546:80
Korot	212.026:11
Verot	364.912:75
Poistot kiinteistöistä	42.876:50
Poistot kalustosta	100.968:75
Ylijäämä	449.392:13
	<u>mk 4.463.035:54</u>

XIV. YLIJÄÄMÄN KÄYTTÄMINEN.

Puhdas ylijäämä	449.392:13
Josta sääntöjen 11 §:n mukaan siirrettävä vararahastoon	50 % 225.392:13
Käyttörahaan	10 » 45.000:—
Jää edustajiston käytettäväksi	179.000:—

Viimeksi mainitun summan ehdottaa johtokunta käytettäväksi seuraavasti:

Ylijäämän palautukseen	100.000:—
Osuuspääoman korkoihin	10.000:—
Hautausapurahastoon	9.000:—
Johtokunnan käyttörahaan	25.000:—
Hallintoneuvoston käyttörahaan	25.000:—
Kansanavulle	10.000:—
	mk 179.000:—

Ylijäämää ehdotetaan jaettavaksi 1 % palautettujen osomerkkien määrälle ja osuuspääomalle korkoa 5 %.

Jos johtokunnan ehdotus ylijäämän käytöstä hyväksytään tulevat osuuskunnan rahastot olemaan seuraavat:

Vararahasto	1.344.264:81
Käyttöraha	288.562:83
Hallintoneuvoston käyttöraha	41.317:05
Edustajiston käyttöraha	5.000:—
Johtokunnan käyttöraha	31.591:45
Osuuskororahasto	32.429:35
Ylijäämän palautusraha	140.367:40
Lahjoitusraha	11.000:—
Osuuspääoma	241.813:15
Yhteensä mk	2.167.431:61

LOPUKSI.

Edelläolevasta esityksestä havaitsemme, että liikkeemme toimintamahdollisuudet maamme rauhantilaan siirtymisestä huolimatta ovat edelleenkin olleet varsin rajoitetut. Keväällä alkanut voimakas palkka- ja hintatason nousu vaikeutti huomattavasti liikkeemme kehitystä. Mutta laajan jäsen- ja asiakaspiirimme myötätuntoinen ja asiallinen suhtautuminen toimintavaikeuksiimme ja henkilökuntamme joustava työskentely liikkeemme parhaaksi auttoi meitä saavuttamaan ne tulokset, jotka käyvät selvillä edellisillä sivuilla esittämistämme numeroista. Varsinkin liikevaihdon ja säästökassamme ripeä kehitys osoittaa, että osuuskuntamme on saavuttanut yhä laajempien asiakaspiirien luottamuksen ja että jäsenemme ovat entistä tiiviimmin keskittäneet ostokset omaan liikkeeseensä. Pyydämmekin lopuksi esittää parhaat kiitokset jäsenkunnalle ja hallintoelinten jäsenille luottamuksesta ja hyvästä yhteistyöstä sekä toimihenkilöille uhrautuvasta ja tuloksellisesta työskentelystä osuuskuntamme hyväksi.

Kiikassa, maaliskuun 28 p:nä 1946.

JOHTOKUNTA.

Tuure Tähtinen. Kalle Lehtinen.

Oskari Välimaa.

Hannes Laitinen.
sihteeri.

TILINTARKASTUSLAUSUNTO.

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKKEEN r.l. edustajiston varsinaisen kokouksen valitsemina olemme suorittaneet osuuskunnan vuoden 1945 tilien tarkastuksen. Sen perusteella esitämme seuraavaa:

1. Tilinavaus on oikea. Tilimerkinnot ovat pätevien tositteiden mukaiset.
2. Tilinpäätös on laadittu oikein ja tilinpäätösperusteet ovat vakavaraiset.
3. Käteiskassa on hallintoelinten vuoden varrella toimittamissa tarkastuksissa ollut tilikirjojen mukainen. Tilintarkastuksen aikana laskemamme käteiskassa vastasi rahatilin saldoa.
4. Omaisuuserät vastasivat tilinpäätökseen merkittyä määrää ja ne olivat riittävästi palovakuutetut. Käyttöomaisuudesta oli tehty kohtuulliset poistot. Kiinteistön omistus- y.m. asiakirjat olivat kunnossa.
5. Velkaerät, säästökassan saldo ja osuuskunnan rahatot niihin luettuna, olivat oikein merkityt tilinpäätökseen.
6. Kirjanpito on tarkoituksenmukaisesti järjestetty sekä oikein ja huolellisesti hoidettu.
7. Osuuskunnan liike- y.m. toiminta on tilikauden aikana ollut suotuista. Sen hallinnossa ja hoidossa on noudatettu osuuskunnan ja säästökassan sääntöjen määräyksiä ja kaikin puolin hyväksyttäviä menettelytapo-

ja. Muutenkin on osuuskunnan asioita hoidettu huolellisesti ja menestyksellisesti.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että tilinpäätös vahvistettaisiin ja että tili- ja vastuuvuokkailisille myönnettäisiin vastuuvapaus vuodelta 1945.

Johtokunnan ylijäämankäyttöehdotus on sääntöjen mukainen; puollamme sen hyväksymistä.

Kiikassa 1 p:nä maaliskuuta 1946.

T. J. Puumalainen,

KK:n määräämä
tilintarkastaja.

Hugo Tuominen,

Edustajiston valitsema
tilintarkastaja.

Eino Haapala,

KK:n määräämä
tilintarkastaja.

Eino Kaski,

Edustajiston valitsema
tilintarkastaja.

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO.

Tarkastettuaan johtokunnan laatiman toiminta- ja tilikertomuksen vuodelta 1945, sekä tutustuttuaan tilintarkastajain siitä antamaan lausuntoon, jättää hallintoneuvosto ne osuuskunnan sääntöjen 21 §:n 10 ja 11 kohtien mukaisesti jäsenedustajiston kevät kokouksen käsiteltäväksi, ehdottaen puolestaan, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja ylijäämä käytettäisiin johtokunnan ehdottamalla tavalla.

Kiikassa 14 päivänä huhtikuuta 1946.

Vilho Kröpi,
puheenjohtaja.

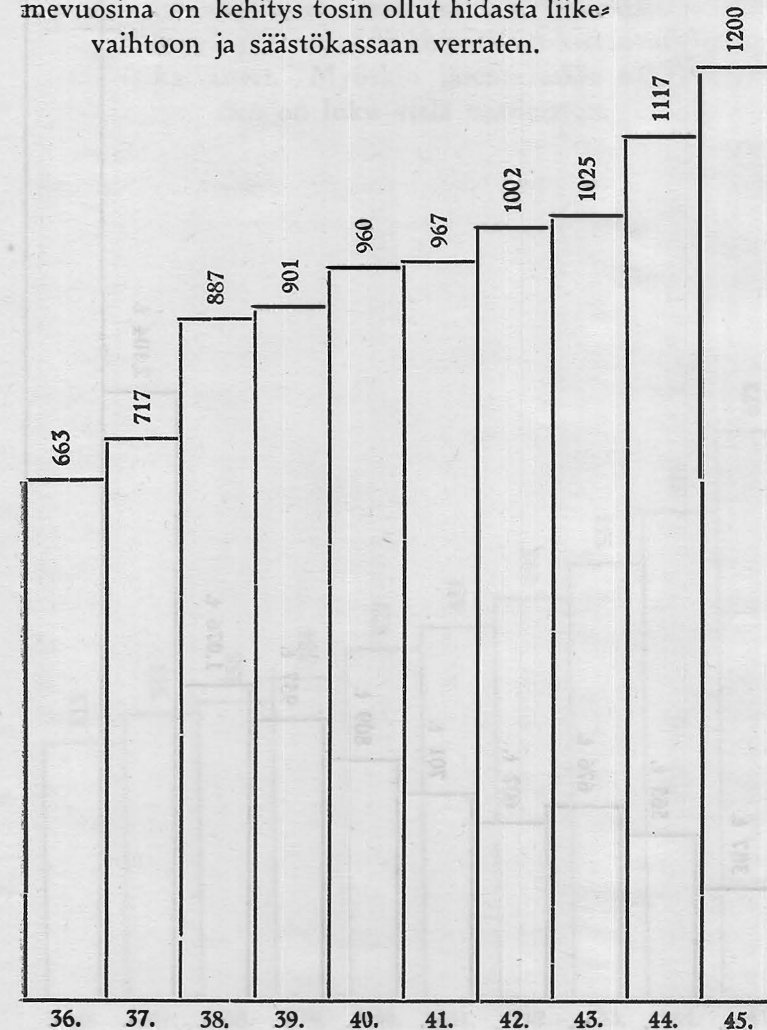
Hannes Laitinen,
sihteeri.

LIIKKEEMME JÄSENET!

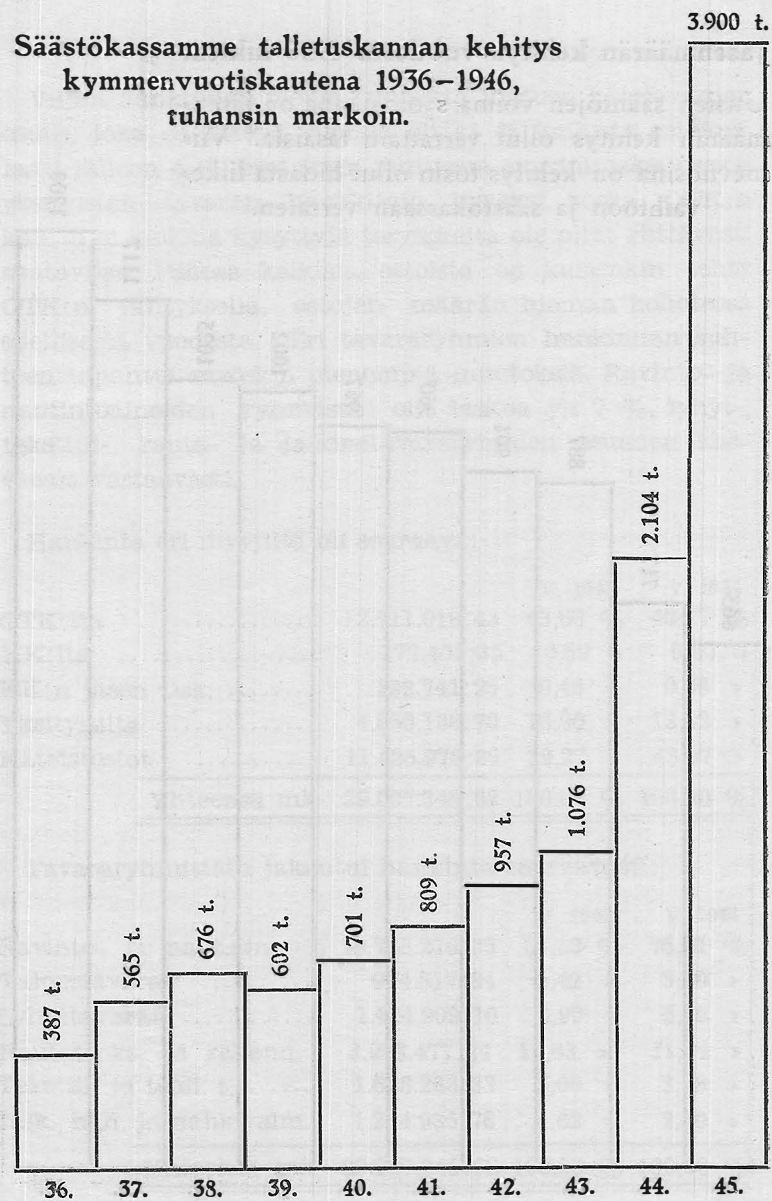
Ensimmäinen 10-vuotiskausi, jonka aikana liikkeemme on toiminut uudella, laajempaa toiminta-aluetta edustavalla toiminimellä, ja 300:— markan jäsenmaksuin, on päättynyt. Vanha Kiikan Osuuskauppa on tänä aikana kehittynyt liikkeeksi, jonka toiminnalla on jo huomattava vaikutus paikkakuntamme talouselämässä sekä vähäväkisten kuluttajain taloudellisten etujen valvojana. Tarkastelemme seuraavilla sivuilla liikkeemme kehitystä tilastojen valossa viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana.

Jäsenmäärän kehitys vuodesta 1936 lukien.

Uusien sääntöjen voima:oloaikana on jäsenmäärän kehitys ollut verrattain tasaista. Viimevuosina on kehitys tosin ollut hidasta liiksvaihtoon ja säästökassaan verraten.

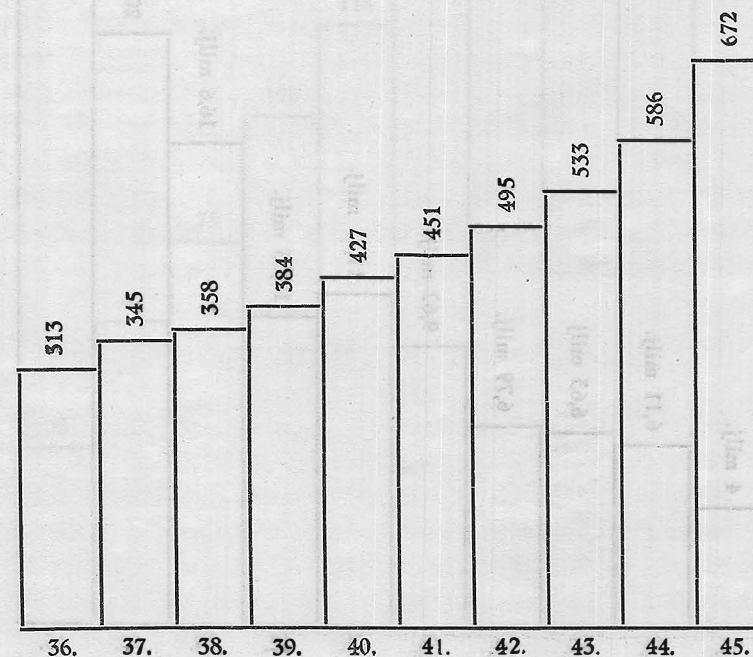


**Säästökassamme talletuskannan kehitys
kymmenvuotiskautena 1936–1946,
tuhansin markoin.**



**Säästökassamme tallettajain lukumäärä
vuosina 1936–1945.**

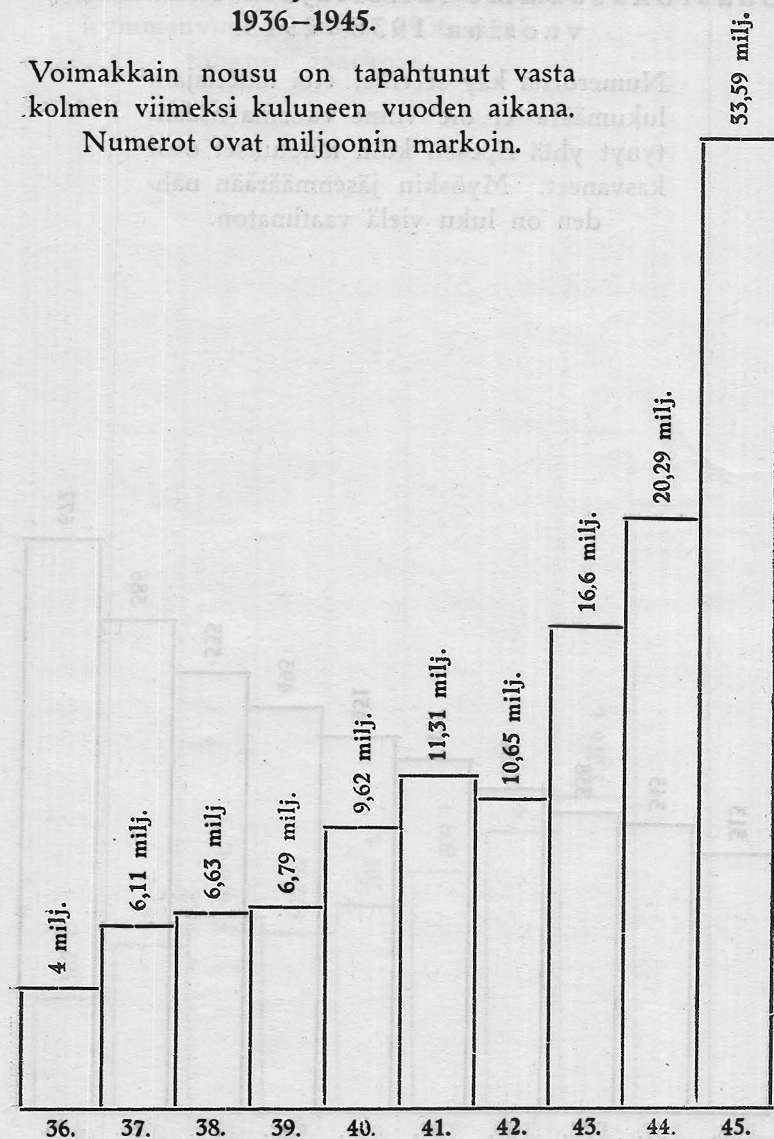
Numeroista käy selville, että tallettajain lukumäärä ei ole viime vuosina lisääntynyt yhtä ripeästi kuin talletukset ovat kasvaneet. Myöskin jäsenmäärään nähden on luku vielä vaatimaton.



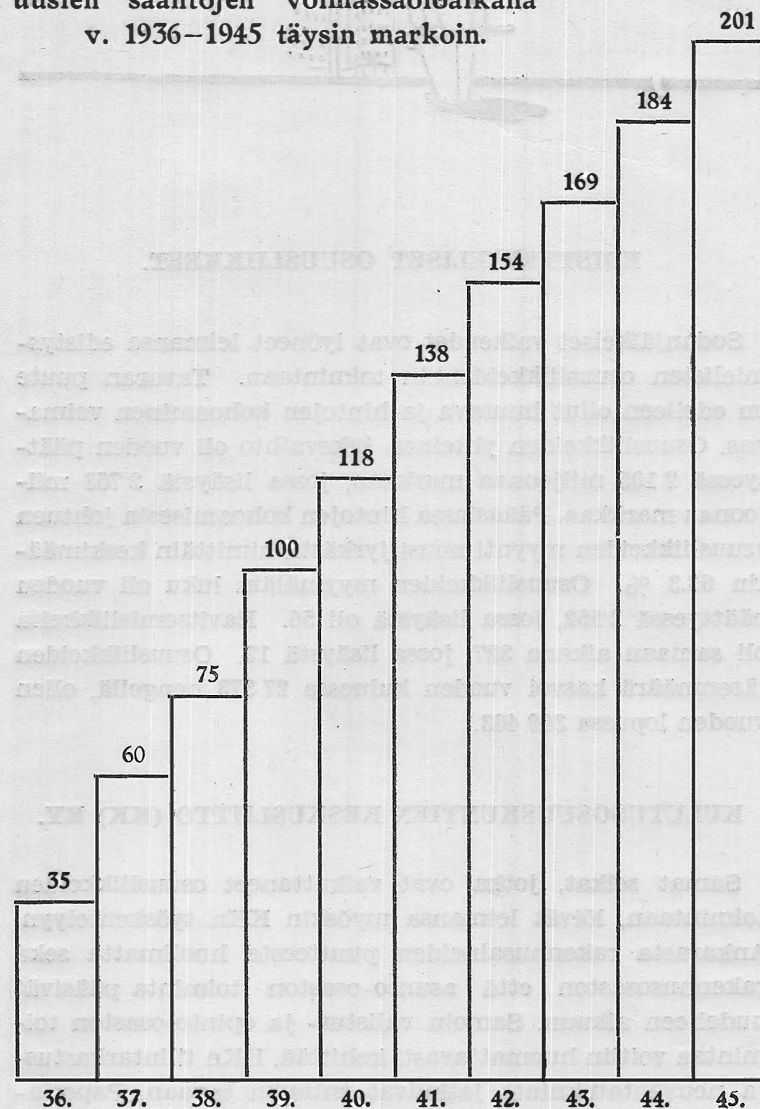
Liikevaihdon kehitys 10-vuotiskautena 1936–1945.

Voimakkain nousu on tapahtunut vasta kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana.

Numerot ovat miljoonin markoin.



Osuusmaksun kehitys jäsentä kohden uusien sääntöjen voimassaoloaikana v. 1936–1945 täysin markoin.





EDISTYSMIELISET OSUUSLIIKKEET.

Sodanjälkeiset vaikeudet ovat lyöneet leimansa edistysmielisten osuusliikkeidenkin toimintaan. Tavarankuute on edelleen ollut huutava ja hintojen kohoaminen voimakas. Osuusliikkeiden yhteinen liikevaihto oli vuoden päättyessä 7 105 miljoonaa markkaa, jossa lisäystä 2 753 miljoonaa markkaa. Pääasiassa hintojen kohoamisesta johtuen osuusliikkeiden myynti nousi jyrkästi, nimittäin keskimäärin 63.3 %. Osuusliikkeiden myymäläin luku oli vuoden päättyessä 2 552, jossa lisäystä oli 56. Ravitsemisliikkeitä oli samaan aikaan 327, jossa lisäystä 12. Osuusliikkeiden jäsenmäärä kasvoi vuoden kuluessa 27 373 hengellä, ollen vuoden lopussa 369 463.

KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITTO (KK) RY.

Samat seikat, jotka ovat vaikuttaneet osuusliikkeiden toimintaan, löivät leimansa myöskin KKn työskentelyyn. Ankarasta rakennusaineiden puutteesta huolimatta sekä rakennusosaston että asunto-osaston toiminta pääsivät uudelleen alkuun. Samoin valistus- ja opinto-osaston toimintaa voitiin huomattavasti kehittää. KKn tilintarkastus- ja neuvontatoiminta jatkuivat entiseen tapaan. Paperin-

puutteen ehkäisevän vaikutuksen huomioonottaen, ovat KKn tuotantolaitokset olleet vilkkaassa toiminnassa. Niinpä KKn liikelaitosten liikevaihto nousi vuoden lopussa 143.1 milj. markkaan, jossa lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 88.6 %. Kuluttajain Lehden tilaajamäärä oli vuoden päättyessä 198 500 vuosikertaa, jossa lisäystä 17 200 vuosikertaa.

OSUUSTUKKUKAUPPA (OTK) I.L.

Hintojen yleisesti noustua vuonna 1945 ei ole ihmeteltävä, että OTKn myynti kohosi kokonaista 78.9 %:lla, 3 638 miljoonaan markkaan, oltuaan vuonna 1944 2 034 miljoonaa. Myynnin jakaantuminen OTKn eri osastojen kesken sekä kunkin lisäys prosentteina edellisen vuoden myynnistä oli seuraava:

	Myynti milj. mkk	Lisäys %
Siirtomaatavaraosasto	938	64
Hedelmätavaraosasto	143	113
Maataloustavaraosasto	512	35
Rautatavaraosasto	480	94
Teollisuustavaraosasto	834	78
Lyhyttavaraosasto	199	98
Jalkinetavaraosasto	292	107
Koko OTK	3 638	79

OTKn myynnin koko lisäys ei kuitenkaan johtunut hintojen noususta, vaan ensi kertaa pitkään aikaan myöskin välitettyjen tavaramäärien kasvusta. Maan tukkuhintaindeksin keskimääräinen lisäys vuodesta 1944 vuoteen 1945 oli 43.6 % eli siis huomattavasti pienempi kuin OTKn

myynnin lisäys. Pelkästään näiden prosenttilukujen perusteella laskien OTKn välittämän tavaramäärän lisäys olisi 35 %, mutta koska eri tukkuhinnat ovat prosenteissa laskien muuttuneet hiukan eri tavoin, tätä lukua voidaan pitää jonkin verran liian suurena. Koko maan tukkukaupan välittämän tavaramäärän lisäys arvioidaan noin 20 %:ksi, joten OTKn lisäys on ollut jonkin verran suurempi ja OTK on siis pystynyt valtaamaan itselleen uutta maa-alaa.

Tämä on sitäkin huomattavampi saavutus, kun tavarantoimittajien eri kauppamuotojen kesken yhä pyritään itsepintaisesti pitämään kiinni sodan edellisistä, vuosien 1938—39 numeroista, kiinnittämättä läheskään riittävää huomiota osuuskauppaliikkeessä sen jälkeen kuluneina vuosina tapahtuneeseen voimakkaaseen kasvuun. OTK on sekä viranomaisille että tavarantoimittajien neuvotteluissa koettanut korostaa tätä seikkaa, mutta valitettavasti sitä joko ei ole myönnetty tai on väitetty, ettei asiaa voida todistaa.

Siitä huolimatta ne tavarantoimittajat, jotka ovat tapahtuneet kuluttajain itsensä valitsemien liikkeiden kautta, siis tilauskuponkijärjestelmää käyttäen, ovat järjestään osoittaneet, että osuuskauppojen kautta kulkisi paljon suurempi osuus kaikesta tavarasta, jos ne sen vain saisivat. Nykyisen jakelijärjestelmän vallitessa täytyy monien osuuskauppojen jäsenten valitettavasti ostaa osa tarvitsemiaan säännösten ja tarvikkeiden muista liikkeistä, koska niistä ei anneta OTKn kautta osuuskaupoille niiden myyntimahdollisuuksia vastaavassa määrässä.

OTKn tuotantolaitosten myynti, joka sisältyy yllämainittuihin myyntinumeroihin, nousi 362 miljoonasta markasta 599 miljoonaan eli 65 %:lla. Tuotantolaitoksia oli kahvipaahdimo, kapalotehdas, leninkitehdas, lihanjalostustehdas Tampereella ja Oulussa, margariinitehdas (toiminnassa useiden vuosien seisahtamisen jälkeen), mylly, paitateh-

das, pukutehdas, teknokemiallinen tehdas, tulitikkutehdas ja vuodevaatetehdas.

OTKn tytäryhtiöitä ovat Humpplilan Meijeri Oy, Kontio & Kontio Oy, OTKn Puu Oy, Oy Peruna ja Oy Sotkia sekä tavallaan Keru Oy. Näiden myynti oli yhteensä 310 miljoonaa markkaa.

OSUUSTOIMINNALLISET VAKUUTUSLAITOKSET.

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiö Kansan toiminta kehittyi kertomusvuoden aikana erittäin suotuisasti. Uusia henkivakuutuksia myönnettiin 28 216 kpl yhteensä 648 milj. markan määrälle. Kun vastaavat luvut edellisenä vuonna olivat 13 770 kpl ja 226 milj. mk, on lisäys vakuutusten luvussa 14 446 kpl eli 104.8 % ja summassa 422 milj. markkaa eli 187.6 %. Sekä vakuutusten luvussa että vakuutussummassa olivat kertomusvuoden hankintatulokset uusia ennätyksiä. Vakuutusten lunastus ja voimassapysyminen on edelleenkin pysynyt hyvänä. Vuoden päätyessä oli yhtiön koko vakuutuskanta noin 2 450 milj. markkaa. Kun vakuutuskanta edellisen vuoden lopussa oli 1 865 milj. markkaa, oli sen kasvu kertomusvuonna lähes 600 milj. markkaa.

Keskinäisen Palo- ja Tapaturmavakuutusyhtiö Kansan suoraan hankkima palovakuutuskanta kasvoi kertomusvuoden aikana 2 624 milj. markalla eli suuremmalla määrällä kuin koskaan aikaisemmin. Vuoden päättyessä oli suoraan hankittu palovakuutuskanta 10 098 milj. markkaa. Palovahinkoja sattui vuoden aikana 260 eli 38 enemmän kuin edellisenä vuonna. Palokorvauksista suoritettu tai varattu määrä nousi kaikkiaan noin 15.6 milj. markkaan eli yli nelikertaiseksi edellisen vuoden määrään verrattuna. Palokorvausten suureen kasvuun vaikutti-

vat eräät vuoden aikana osuuskauppoja kohdanneet suurpalot. Näistä mainittakoon Kainuun Ol:n varastopalo, korvaus 1.0 milj. markkaa, Ol. Oraan myllypalo, korvaus 1.3 milj. markkaa, Ol. Elannon myllypalo, korvaus 2.0 milj. markkaa ja Kemin Ok:n varastopalo, korvaus 4.8 milj. markkaa.

Yhtiön tapaturmavakuutusosaston vakuutuskanta kasvoi kertomusvuoden aikana yli 150 milj. markalla ja nousi 707 milj. markkaan. Myös autovakuutusosaston toiminnassa on tapahtunut vilkastumista.

Eläkekassa Tuessa vakuutettujen toimihenkilöiden luku lisääntyi vuoden 1945 aikana 409:llä ollen vuoden lopussa 6 624. Vakuutettujen toimihenkilöiden vuotuisten eläkkeiden summa kasvoi 18.2 milj. markalla nousten 94.7 milj. markkaan.

Kertomusvuoden aikana liittyi Tuen osakkaaksi 1 osuusliike ja oli osakasliikkeiden luku vuoden lopussa 84.

Hautausvakuutusehdot.

Hautausvakuutettuja 1.000:— markasta ovat ne osuuskuntamme jäsenet, jotka

- 1) ovat olleet jäsenenä vähintään 3 täyttä kalenterivuotta. (Esim. vuonna 1946 ovat vakuutettuja vuonna 1942 ja sitä ennen liittyneet),
- 2) jäseneksi liittyessään eivät ole täyttäneet 50 vuotta (Ennen vuotta 1924 liittyneet jäsenet ovat ikärajastaan huolimatta vakuutettuja), ja
- 3) ovat ennen vakutusvuoden alkua palauttaneet ostomerkkejä vähintään 3.000:— markan arvosta. (Vakuutuksen voimassaolon perusteena ei ole edellisen vuoden ostokset, vaan lähinnä edellisen. Siten esim. 1944 tehdyt ostokset, joita vastaavat ostomerkit on palautettu tammikuussa vuonna 1945, oikeuttavat hautausvakuutukseen vuonna 1946).

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKE R.L.